ՏՆՕՐԷՆ - ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ 500 ՂՐՇ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 250 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ 150 »

Բաժանորդագրութիւնք կ'սկսին ամեն ամսոյ 1 ին և 15 ին

100 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ - Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Fondateur
M. Mamourian

Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

"ARÉVÉLIAN MAMOUL,,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

ԱՆՔՕՂԱՐԿԵԼԻ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բ.

Թող ծայրայեղ կամ պահպանողական գաղափարներ չհամարուին մեր պարզած տեսութիւնները. Ներկային մէջ տեղի ունեցող իրողութիւնները և դէպքերու նմոյններն անոնց մէջ տեղ կ'գտնուին։

Մինչեւ Երեւանի մանրանկար հանրապետութիւնն չենք կարող կառավարել, անոր արտասահմանի հայ թերթերն լայնչի բացած են իրենց սիւնակներն ջատագովելու համար ընկերվարական սկզբունքներն, ուրիշներ ռամկավարականը և հրաւէրներ կարդալ ժողովուրդին այս ու յայն կողմ հակելու և ընդունելու մեծարուած համադամները։

Նախ և առաջ կառավարութիւն մը պէտք է իր ժողովուրդին վստահութիւնն ներշնչէ որպէսզի ի հարկին երբ դիմում ըլլայ անոր փութայ իր բարոյական, նիւթական ու ֆիզիքական աջակցութիւնն բերելու, հասարակաց օգտին ու շահուն համար։ Իսկ երբ ժողովուրդը կասկածանքով կ'հետեւի զինք կառավարողներու անըմբռնելի ուղղութեան, երբ տատամսումով կ'մօտենայ անոր ու վերապահ ընթացք մը ցոյց կուտայ անոր ամեն տնօրէնութեանց ու վարչական ձեռնարկներուն, բնականաբար այդ ժողովուրդն չկրնար բոլորուիլ իր հայրենիքին շուրջ և իրմէ ակնկալուած օժանդակութիւնն բերել ու արժեցնել։

Ահա ճիշդ այս վիճակին մէջ կ'գտնուի հայ ժողովուրդը։ Երբ իր առաջային անստուգութեան առջև արդէն կասկածանօք կ'նայի, միւս կողմէ հանդիսատես կ'ըլլայ անիմաստ պայքարներու, այժմ վիճաբանութիւններու, անորինակ սկզբունքներու և կ'շուարի կ'մնայ, չհասկնալով թէ՝ դեռ հայրենիքը չկազմակերպուած մեր ապագայ վարիչներն ըլլալու կոչուող անձերն երբ չեն կրնար համաձայնութեան գետին մը գտնել, վաղը երբ հայրենիք վերադառնան ինչպէս պիտի յաջողին այդ համաձայնութեան եզրեր գտնել և հայրենիքի բարօրութեան նուիրուիլ։

Մեր վարիչներն, կամ անոնք որ կ'կարծեն կոչուած ըլլալ այդ առաքելութիւններուն, մեր քաղաքական ու յեղափոխական բոլոր կուսակցութիւններն անհեռատես ուղղութեան մը կ'հետեւին։ Պէտք է լաւ ըմբռնեն ու կռահեն թէ՝ երբ հայրենիքն վերջնապէս կազմուի և Հայաստանի գոյութիւնն իրականութիւն մը դառնայ, հոն այժմ գոյութիւն ունեցող պարապ ու քանդուած օճախներուն վրայ չէ որ պիտի վերածնի, այլ պէտք է որ հոն դիմէ աշխարհիս չորս կողմը ցրուած հայութիւնն և մանաւանդ հոն դիմէ դասակարգը այն հայերուն, որ իր ձեռներէցութեամբն, իր առեւտրագիտութեամբը, իր մտաւորութեամբն և մանաւանդ իր դրամագլխովը մղում տայ երկրին բարգաւաճման և հոն ստեղծէ գործի եռուզեռ մը, առեւտրական յարաբերութիւններ, շինէ գործարաններ և մղում տայ արհեստներու և ճարտարարուեստի, մէկ խօսքով այն դասակարգն որ ուղիղ ու ծուծը կ'կազմէ երկրի մը տնտեսական զարգացման։

Միամիտ չըլլանք նախ մենք զմեզ և այս ստորիները խաբելով, թէ ներկայ արտասահմանեան վիճակը երբ երկրին մէջ ալ մնայ գտնէ, այդ դասակարգն տհաճայարանք մը ցոյց պիտի տայ հոն դիմելու։

Երբե՛ք։

Առաջին հարուածը որ տրուեցաւ դրամագլխի ու առեւտրական կացութիւն մը ստեղծելու կարող հայութեան համար, հողերու պետականացման կամ բաշխման համար հրատարակուած օրէնքն եղաւ, Երեւանի հանրապետութեան մէջ։ Ամեն ոք սկսաւ խորհիլ թէ՝ երբ կայուն հիմ մը դեռ չունեցող երկրի մը վարիչներն, ոստոստումներով կ'յառաջանան և դեռ ի գործ չդրուած դրութիւններ մէկէն ի մէկ կ'որդեգրեն, ի՞նչ երաշխաւորութիւն կամ ապահովութիւն կրնան ներշնչել որ վաղը՝ Հայաստանի կազմութենէն յետոյ մէկ գրչի հարուածով չպիտի հրամանագրեն դրամագլխի և գործատէրի, առեւտրական ու ճարտարարուեստական իրաւատիրութեան և սեփականատիրութեան ջնջումը և դրամագլխին ու շահուն հաւասարապէս գործաւոր ու աշխատաւոր դասակարգերու միջև բաշխումը։

Այս մտայնութիւնն ունեցողներու դասակարգը չկարծուի թէ սահմանափակ է, գրեթէ բոլոր բարեկեցիկ վաճառականները, գրեթէ բոլոր դրամագլխի տէրերը նմանօրինակ մտածումներ ունին և շատ հասկնալի վերապահութեամբ մը պիտի զգուշանան առաջին թափով կամ առաջին ոգեւորութենէ մը դրդուած հայրենիք դիմելով, սպասել ու խոհեմութեամբ վերաբերուիլ նախամեծար համարելով, դիտելու համար հեռուէն, թէ՝ ի՛նչ վիճակ ու հանգամանք պիտի ստանայ երկրին ներքին կացութիւնը և թէ՝ որպիսի՞ ձեռքերէ կամ ուժերէ պիտի առաջնորդուի երկրին ճակատագիրը։

Եթէ ինչպէս չեշտեցինք, այժմու արտասահմանեան կամ Երեւանեան դրութիւնն նաև մնայ գործէ Հայաստանի մէջ, եթէ կուսակցական պայքարներն վերսկսին նոր թափով մը, օրուան իշխանութեան տէր դառնալու մտասեւեռումներով, եթէ ժողովրդային խաւերու աջակցութիւնն ապահովելու համար քաղաքական կուսակցութիւններն՝ սկսին արտակեղծ ու արմատական ընկերվարական սկզբունքներէ առաջնորդուած, մեծամեծ խոստումներ ընել, եթէ իշխանութիւնն իրարու ձեռքէ կորզելով անկայուն ու շփոթ վիճակի մը ստեղծման պատճառ դառնան, պէտք է այժմէն անկասկած ըլլալ թէ՝ մեր վերև յիշատակած դասակարգերն երբէք չպիտի համարձակին Հայաստանի որևէ մէկ անկիւնն իրենց գործունէութեան կամ հիմնարկութեան կայան ընելու, նախամեծար համարելով օտարութեան մէջ ապրիլ կամ ի հարկին վերջնականապէս Եւրոպայի մէկ անկիւնն քաշուիլ եթէ երբէք ստեղծուող հանգամանքներն ստիպեն զիրենք իրենց այժմու ծննդավայրերէն հեռանալու։

Հայաստան երթալու, հոն հաստատուելու համար աշխարհիս բոլոր գործիչ կամ կուսակցականներու քարոզներն չեն կրնար վստահութիւն ներշնչել դրամատէր դասակարգին, այս պարագան լաւ գիտնալու են մեր քաղաքական կուսակցութիւններն և թո՛ղ ուզածնուն չափ արհամարհեն ու վարկաբեկել ջանան դրամագլխի տէրերն, այսօր անոնց կարօտ են ու անոնց կարօտ պիտի մնան, որչափ ժամանակ որ դրամը պիտի ըլլայ առանցքն՝ աշխարհի տնտեսական զարգացման և բարգաւաճման։

Անհաճոյ ճշմարտութիւններ կրնան համարուիլ մեր այս ճշգումներն, սակայն ի՞նչ. անկեղծ ըլլանք և չխաբուինք ու կեղծ պատրանքներով օրօրուինք։

Հ. Մ.

ՀԱՅԵԼԻԻՆ ՄԷՋ

Արդեօք ե՞րբ պիտի ազատուինք սա քօղաւորներուն ձեռքէն։

Բայց կաղաչեմ որ սխալ չմեկնէք «ազատուիլ» բառը. ըսել չեմ ուզեր որ անոնք չմկրատեն մեզի իրենց «փափուկ» ձեռքերով, ըսել չեմ ուզեր որ չպատկեն մեզի իրենց «հմայիչ» երգեցողութիւններով, ըսել չեմ ուզեր որ չթաղեն մեզի իրենց «սխրաթոխիծ» խորտիկներով, ո՛չ, այս երեք գլխաւոր ազգային պաշտօններէն, չեմ զրկեր զանոնք, թո՛ղ զկանայս և զմանկտիս…։

Այլ ըսել կուզեմ թէ՝ ինչո՞ւ իրար հետ չեն կրնար հաշտ ապրիլ և $2^{1}/_{2}$ կամ $1^{1}/_{2}$ քահանայ գտնուած տեղը 5 կամ 3 կուսակցութեան կը բաժնուին, և եթէ ժողովուրդին մէջ չը յաջողին բարեկամներ կազմել, իրարու դէմ կ'սպառազինուին, գրահ ու վահան կ'առնեն, ականջնին կ'խցեն, աչքերնին կ'գոցեն և լեզունին կ'արձակեն, որպէսզի իրարու դէմ բամբասին չլսեն և իրենց չորս կողմն պար բռնած ու ծափ զարնող հանդիսականները՝ չտեսնեն։

Արդեօք այն օրն որ քահանայ ըլլալու չարաշուք որոշումն կուտան և այն վայրկեանն որ քահանայ կ'ձեռնադրուին երդում կ'ընեն անհաշտ ապրելու իրենց պաշտօնակիցներուն հետ։

Իմ կարծիքով քահանայական սքեմն ու քառասնօրեայ ծոմապահութիւնն են պատճառ այս դասակարգին կռուազանութեան։

Եթէ այդ երանելիներն քառասուն օր ծոմապահութիւն չընեն նկարագրի փոփոխութեան չպիտի ենթարկուին, որովհետև զարմանալի երևոյթ մըն է որ իրենց աշխարհականութեան ժամանակ ընկերական ըլլան և այդ սեմէն հազիւ ներս անցած ու լրբծած, գունաթափութեան մը ենթարկուին և ինչ գունաթափութիւն մի՛ հարցնէք։

Իսկ այն կարծիքն ունիմ որ եթէ քահանաներն հրաման ստանան աշխարհականներու պէս հագուստ կրելու, չպիտի համարձակին իրենց անհաշտ բնաւորութիւնն պահել և մարդերու նմանելու բարի նախանձէն մղուած ամենուն պէս կարգի պիտի մտնեն, այսինքն մարդու կարգի։

Զէ՛ք հարցներ թէ՛ ինչո՞ւ քահանաներու փէշերուն մէջ կ'ապրիմ ու անոնց կ'կռուիմ, որոնք այնքան ալ յանձնարարելի չեն, է՞հ, չէք լսեր Իզմիրի սրուարձաններու միայն մէջ տիրող եռուզեռը, անհանդարտութիւնը, խառնակութիւնը որովհետև երկու քահանաներ կ'գտնուին հոն որ իրարու գլխուն կ'պարպեն, որ իրարու համար հոգի կուտան, որ եթէ օր մը դէմ առ դէմ չկանգնին գրահապատ և ցտից գլուխ զինուած, կարծես գուպարի կրկէսն ըլլային, չեն կրնար գիշերն հանգիստ քուն քաշել։

Բայց ամենէ զուարճալի կէտն հոն է որ մեր Գորտէլիոցի հայրենակիցներն, անոնցմէ կ'գանգատին, անոնցմէ կ'բարկին, բայց հեղ մը փորձէ զանոնք իրենցմէ կորզելու պիտի տեսնես որ անոնց համար հոգի կուտան և առանց անոնց կ'սպառնան եկեղեցիին քէն ընել, ինչո՞ւ չեմ գիտեր, թերևս իրենք ալ չգիտեն, բայց այնպէս կ'ենթադրեմ թէ՝ եկեղեցիէն մէջ այդ երկու պատուական հայրերուն իրարու դէմ արձակած դաժան ակնարկներէն, մերթ հրմուշտակներէն և մերթ ալ փափկաճաշակ ու նրբաճաշակ բառերէն հաճոյք կ'զգան և եկեղեցի կերթան զանոնք դիտելու, քան թէ պաշտամունքներուն հետևելու։

Անոնք ամենքն ալ լաւ, բայց ինչո՞ւ կ'դժուարացնեն եկեղեցական բարձրագոյն իշխանութեանց գործը, որպէս թէ՛ անոնք ուրիշ զբաղում, մըտածում, գործ չունենային և զբաղուէին իրենց քահանաներու յախուռնական խեթկումներով։

ԵՍ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Մեր մասնաւոր թղթակիցէն)

Կ. Պոլիս 18 Հոկտ. 1919

Զօր. Հարպըրտի և գնդ. Հասքէլի վերադարձը Կովկասէն Հայկական շրջանակներու գլխաւոր խօսակցութեան առարկան եղաւ այս շաբթու։ Պաշտօնական մարմիններէն սկսեալ ամէնէն յետին հայը, հետաքրքիր էր հասկնալու համար թէ անոնք ինչ տպաւորութիւններ կը բերէին իրենց հետ։

Պաշտօնապէս անոնց իսկական տպաւորութեան տեղեկանալ բնական է թէ կարելի չէր, վասնզի դիւանագիտական պաշտօնով մը առաքելութեան մը ղրկուած մէկը կէս ճամբուն վրայ չէր կրնար իր բոլոր կարծիքները արտայայտել մինչև որ բուն իսկ զինքը ղրկողին իր կարծիքը չի յայտներ։

Ասոր համար կարելի չեղաւ հասկնալ անոնց կարծիքը իր բոլոր մերկութեան մէջ։ Սակայն կարելի եղաւ մօտէն կամ հեռուէն, իրենց հետևորդներուն և բարեկամներուն միջոցաւ քիչ շատ տեղեկանալ անոնց գաղափարներուն։

Եւ բոլոր այդ կցկտուր տեղեկութիւնները իրարու քով բերելով կըր-

նանք յայտնել աւանց անչափ վըճռական կերպով արտայայտուելու՝ թէ հայոց համար աննպաստ չէ անոնց տեսութիւնները։

Այս կարծիքը առաջին անգամ ներշնչողը եղաւ ինծի Թուրք մամուլը և մասնաւորապէս ազգայնական — իթթիհատի Թասվիրի Էֆքեարը որ կէս յուսահատ կերպով մը խօսած էր Զօր. Հարպըրթի և Գնդ. Հասքէլի տեղեկագիրներուն վրայ։

Ցետոյ Ամերիկեան շրջանակներու մօտ ապրող մարդիկ ինչպէս նոյնիսկ Զօր. Հարպըրթի հետևորդ անձերէն քաղուած տեղեկութիւններն ալ սըրտապնդիչ են։

Միակ դժբաղդութիւնը սա է որ Թուրքերը կրցած են Թուրք որբանոցներու մէջ գտնուած աղջիկներու առաջուց սորվեցուցած զրուցատրութիւններով տալ սա գաղափարը թէ հայերն ալ Թուրքեր ջարդած են և այդ որբերը այդ ջարդերուն զոհերուն զաւակներն են։

Սակէ զատ մեզի համար շատ դժբաղդ պարագայ մըն է որ Ամերիկայի երկու հեղինակաւոր անձնաւորութիւններն ալ շատ գէշ տպաւորութիւններ ստացած են Երևանէն, ուր կառավարութեան վարիչները իրենց մանրադիտական պետութեան մեծ հովեր և ծիծաղելի համեմատութիւններ տուած են։

Անոնք ամէն անգամ որ այդ կառավարութեան վարիչներու ձգտումներուն վրայ կը խօսին կը ծիծաղին և կը համարին անոնք խամաճիկներ որ նախարար օյինի կը խաղան։

Ամենավատթար տպաւորութիւններ կրած են Երևանի և շրջանակներու մէջ կատարուած դէպքերէն և դաշնակցութեան բռնած ուղղութիւնէն։

Մասնաւորապէս գիւղական բընակչութեան ձեռքէն զէնքի սպառնալիքով կորզուած քուէները ամենագէշ տպաւորութիւն թողած է իրենց վրայ, վասնզի երբ Ամերիկայի ազատ քաղաքացիներ իրենց համար բացարձակապէս անըմբռնելի է սոսկական ժողովրդապետութեան այս ըմբռնումը որ բռնակալէն աւելի կը յիշեցնէ իթթիհատի անիծեալ ռէժիմը։

Երևանի դէմոքրատիկ կառավարութեան այս կերպերը շատ հաճելի չէ թուած իրենց։

Մասնաւորապէս նախարարի մը յայտարարութիւնները՝ իր բուռն քաղաքականութեան աղէտաբեր հետեւանքները մատնանշուած պահուն արտասանուած, այնքան գէշ ազդած է որ զարմանք յայտնած են թէ արիւնալի վտանգներու իր ազգը ենթարկելու չվախցող մարդ մը ինչպէ՞ս նախարարական աթոռ մը կրնայ գրաւել։

Երևանի մէջ ստացուած այս յոռի տպաւորութիւնը բարեբաղդաբար մասամբ մեղմացած է Թիֆլիսի մէջ, ուրուն հայութիւնը ցոյց տուած է որքան իր բարոյական նոյնքան իր նիւթական արժէքը և պետութեան մը հիմերը ու գեղեցիկ ատաղձը կազմելու ընդունակութիւնները, իր հաստատութիւններով կազմակերպութիւններով, ճոխութիւններով և մանաւանդ իր նախանձելի դիրքով՝ օտար երկրի մը՝ նախանձոտ Վրաստանի մայրաքաղաքին մէջ։

Ասով հանդերձ պէտք չէ դարձեալ յուսահատիլ։

Եթէ մենք պէտք եղած տպաւորութիւնը չենք կրցած թողուլ, մեր հարևանները աւելի լաւ կերպով մը չեն ներկայացուած։ Անոնք ցոյց տուած են իրենց իսկական արժէքը, աւերակներու կոյտեր իբր քաղաք ներկայացնելով և Զօր. Հարպըրթի ընկերներն իսկ իբր հայ առևանգելով։

Այսպէս որ Զօրավարը երկար քննութիւններու պէտք չէ ունեցած հասկնալու համար թէ Թուրքերը և քիւրտերը որքան կարևորութիւն կուտան հայերու կեանքին և ի՞նչ եղանակով կը վարուին անոնց հետ։

Այնպէս որ Զօր. Հարպըրտ — ինչ-

համոզում գոյացուցած է. հայը և Թուրքը իրարու հետ ապրեցնելու կարելիութիւն չկայ, ինչպէս գայլն ու գառնուկը իրարու քով ապրեցնելու հնարաւորութիւն չկայ և չկրնար ըլլալ։

Այս տեսութիւնը որ շատ հաճելի չթուիր Կ. Պոլսոյ մէջ հաստատուած կարգ մը ամերիկացիներու, մասնաւորապէս Թրքական հուրիներու տպաւորութեան ենթարկուած մէկ մասին համար, սակայն շատ պատուաբեր է արդարև երկու ամերիկացիներու համար, մանաւանդ Զօր. Հարպըրթի համար, որուն ուսումնասիրութեան ժամանակամիջոցը այնքան կարճ էր և իր ուսումնասիրութիւններուն սահմանը այնքան ընդարձակ։

Մեզի ուրիշ բան չի մնար հիմա եթէ ոչ սպասել մեծ ակնկալութեամբ ամերիկեան մեծ ու վեհանձն ազգին վերջնական կարծիքին, որուն արտայայտուելու օրերը մօտեցած ըլլալ կը թուին։

ԱՐԳԱՄ ԱՆԳԵՂԱՑԻ

ՈՒԻԼՍԸՆԻ ՊՏՈՅՏԸ

Ինչպէս Նախագահը, ապակեայ վանդակի մը մէջ խօսելով, լսելի կրնայ ըլլալ 30000 ունկնդիրներու։

Նախագահ Ուիլսընի քարոզչական պտոյտը Մ.— Նահանգներու զանազան երկիրներուն մէջ, ունեցած է նաև իր հետաքրքրաշարժ կողմերը։ Պէտք ըսել որ այս կարգի պտոյտ մը նոյնիսկ նախագահական, նմանութեան շատ քիչեր ունի նշանաւոր այն արուեստագէտներուն կատարած թատրական ուղևորութիւններուն հետ, որոնք կ'ըլլան ընդմէջ զանազան երկիրներու։ Այս ըսելով չէ որ յարգանքի պակաս մը մէջ կը գտնուինք հանդէպ ամերիկեան Հանրապետութեան առաջին ատենակալին, որովհետև, նոյնինքն Մր. Ուիլսըն ըրած է այս նմանողութիւնը։

Նէվատա նահանգին Րէնօ քաղաքին մէջ ջերմագին ընդունելութեան կ'արժանանայ Մր. Ուիլսընը, սակայն ամբոխը փափաքելով լիակատար երջանկութիւն մը վայելել տեսնել կուզէ Տիկին Ուիլսընը։ Նախագահը զայն անմիջապէս պատշգամբ բերելով զայն կը ներկայացնէ այսպէս ըսելով.— Ահաւասիկ խումբին լաւագոյնը», այսինքն իր պտոյտը կը նմանցնէ թատերական խումբի մը, որ կը շրջի քաղքէ քաղաք, ներկայացումներ սարքելու համար։

Նախագահական այս պտոյտին կազմակերպիչները երբեմն քաղուած են նոյն դժուարութեանց ինչպէս հանդիպած են շրջուն խումբերու թատերապետները։ Օրինակ, Սան Տիէկօի մէջ անոնք հետևեալ հարցը լուծելու կըստիպուին. Նախագահը ի՞նչպէս լսելի պիտի ըլլայ իր ունկնդիրներուն, եթէ խօսի ըմբշական մարզարանին մէջ, որ 30000նոց բազմութիւն մը կրնայ տանիլ։ Մ. Ուիլսըն Սթենտօրեան ձայն մը չունի։ Այս խնդիրը հետևեալ կերպով կը լուծեն։

Սարահանթը, ուրկէ Նախագահը պիտի խօսէր, ամբողջովին կը ծածկուի ապակեայ վանդակով մը։ Վանդակին վերև երկու հսկայ ձայնագիր կը զետեղեն, կը հաստատեն նաև ելեքտրական մասնաւոր կազմ մը, որ մեծապէս պիտի ուժովցնէ ճառախօսին ձայնը։ Ամէն ինչ լաւ գնաց և հսկայ ամբոխը լեցուած անհուն մարզարանին մէջ կրցաւ բառ առ բառ լսել Նախագահին ճառը։ Սակէ զատ, ամբոխը, ճառախօսը լաւ մը լսելէ յետոյ, կրցաւ նաև ապակիին մէջէն տեսնել, դիտակի մը շնորհիւ, անոր ձևերը ու շարժումները։

Գիւտին յաջողութիւնը այնքան եղաւ որ քիչ օր վերջ, նոյն միջոցին դիմեցին որպէսզի միևնոյն օրուան և միևնոյն պահուն Նախագահը խօսեցնել տան հինգ զանազան թատրոններ-

Թատրոնին մէջ ուրտեղ Նախագահը իրապէս ինք ներկայ էր, ճառախօսին մօտ, չորս մեծ արձանագրիչ ձայնագիրներ զետեղուած էին։ Եւ հաւատարմօրէն Դինէֆօնը — այս էր նորագիւտ գործիքին անունը — միւս չորս թատրոններու ունկնդիրներուն տարաւ Նախագահին խօսքերը։

Չենք կրնար ժխտել այլեւս թէ Ամերիկայ գործնական գաղափարներու երկիրը չէ։

Մ—ՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՊԱՏԺՈՒՄԸ

և

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏԻԺ

Թուրքիա պէտք է պատժուի նաև Կովկասի ծաղկեալ և հարուստ հողամասն աւերած և թալլած ըլլալուն համար, իր Պաքուի մէջ կատարած աւարառութեան և Կովկասի Ռուս, Վրացի ու Հայ բնակչութիւնները ջարդելուն համար։ Միայն այն հողամասին մէջ Թուրքիոյ զոհերը կը հաշուին 200000, և մէկ միլիարէն աւելի վնաս տուած են։

* * *

1.— Պէտք է որ Կ. Պոլիսը միջազգային քաղաք մը ըլլայ։ Բրուսիա իր սուրին ուժովը, Ֆրանսայէն կորզած էր Ալզաս-Լօրէնը, այսօր այդ երկու գաւառները մայր հայրենիքին կը միանան, 50 տարի գերման տիրապետութենէ մը յետոյ։ Նոյնպէս ալ Պոլիսը, Թուրանցիին եաթաղանովը գրաւուած, պէտք է քրիստոնեաներու վերադարձուի, 5 տարի Թուրք գերիշխանութեան ներքև մնալէ վերջ։

2.— Իզմիրը, էապէս յունական քաղաք մը, Եոլեացիներու ոստանը և Հոմերոսի հայրենիքը, պէտք է նոյնպէս վերադառնայ յոյներուն։

3.— Բուն Արաբիան, պէտք է մնայ միշտ անկախ։ Խալիֆայութեան իրաւունքը պէտք է անցնի Մուհամմէտի իրական յաջորդներուն, որովհետև, ոչ մէկ պարագայի մէջ, այդ իրաւունքը պէտք չէ՛ կապուի Թուրք սուլթաններու գահին, զոր բռնի ոյժով և խաբէութեամբ առած են։

4.— Միջագետքը, արաբներու բարիքին համար, պէտք է ինքնավար ըլլայ, բրիտանական հակակշռին տակ։

5.— Սուրիան պէտք է անկախ հռչակուի, սակայն առժամաբար դըրուի ֆրանսական հովանաւորութեան ներքև։

6.— Պաղեստինը պէտք է անկախ հռչակուի և ամբողջապէս պատկանի հրեաներուն։ Պէտք է որ, հրեայ ցեղը, որ անցեալին այնքան տառապեցաւ, ունենայ իր հայրենիքը, ուր անկախ ու ազատ ապրի։

7.— Հայաստանը, իր Կովկասի, Թուրքիոյ և Կիլիկիոյ հայկական գաւառներով, պէտք է հայոցը ըլլայ։ Պէտք է ան ազատ և անկախ հռչակուի, սակայն առժամանակեայ կերպով հովանաւորուի չորս Մեծ Պետութեանց միոյն կողմէ, որ պիտի որոշուի Հաշտութեան Համաժողովին կողմէ, Հայաստանի անկախութիւնը անհրաժեշտ է որպէսզի Թրքական էնթրիկները Հնդկաստանի համար վտանգ մը չըսպառնան։

8.— Բուն Քիւրտիստանը պէտք է միացուի Պարսկաստանի, տեղական ինքնավարութեամբ մը օժտեալ և բրիտանական հակակշռին տակ, որպէսզի Թուրքերու էնթրիկները չէզոքացուին և ապահովուին այս երկրին բնիկ բնակչութեանց անդորրութիւնը և յառաջացումը։

9,— Ասիական Թուրքիան պէտք է ամփոփուի, Էնկիւրիի, Գասթէմունիի, Գոնիայի գեղեցիկ նահանգներուն մէջ, կցելով իրեն նաև Պրուսայի և Իզմիրի նահանգներէն սահմանակից հողամասեր։ Այս ընդարձակ և հարուստ նահանգները, լայնօրէն կը բաւեն Թուրք ցեղին համար, որ կը բաղ-

քերով, այժմու Թուրքիոյ միացեալ խայտ բնակչութիւնը կը բաղկանայ Չէրքէզներէ, Վրացիներէ, Լազերէ (դաւանափոխ յոյներ) Ալպանացիներէ, Քիւրտերէ, և արաբացիներէ։ Այս ցեղերէն ոչ մին կ'ընդունի Թուրք նկատուիլ և անոնց համար, զիրենք Թուրք համարելը թշնամանք մըն է։ Այս ոչ — Թուրք ցեղերէն իւրաքանչիւրը կրնայ երթալ իր բնիկ երկիրը, որ անկախ կամ ինքնավար պիտի ըլլայ։

10.— Աշխարհի խաղաղութեան և անդորրութեան համար, ինչպէս նաև նորազատ երկիրները թրքական խուժումէ մը ազատելու համար, Թուրքիոյ պէտք չէ՛ թողուլ որ բանակ և նաւատորմ ունենայ։

Տեղական Լուրեր

ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԸ.— Տեղական թերթերու տեղեկութեանց համեմատ, շաբաթ գիշերուան դէպքը ուրիշ բան չէ այլ կեդրոնական բանտէն փախուստ մը։ Ժամը 10ին յանկարծ հրացանի հարուածներ կ'արձակուին բանտէն։ Ներքին պահակախումբին պետը Եօրկի Մէնկլիս, զոհ արձակուած գնդակներէն միոյն, որ կուրծքէն մտնելով ձախ կողէն կ'ելնէ։ Պայթումները կը շարունակուին ընդհատումէ մը վերջ որմէ կը վիրաւորուին տասնապետ մը և զինուոր մը։

Հելլենական ոյժ մը որ Պահրի-Պապա կը գտնուէր, անմիջապէս պաշարման տակ առած է բանտը և շրջակայքը մինչև Գարաթաշ։ Հելլէն իշխանութիւնը սկսած է պրպտումները կատարել գտնելու համար յանցաւորները։

ՀԱՆՐ. ՑԻՆ, առողջապահութեան տընօրէնութիւնը հետևեալը կը ծանուցանէ.— վերջին 24 ժամուան ընթացքին Իզմիրի մէջ պատահած են ժանտախտի մահացու 1, թիֆիւսի 1, Թիֆօի 1, ծաղիկ 1 դէպք։

Մէնէմէնի մէջ՝ Թիֆիւսի 1, Վուրլայի մէջ ժանտախտի մահացու երկու դէպք պատահած են։

«ԲԷՕՑԼԻՒ» կը գրէ թէ, դահլիճին կողմէ գրուած անշարժ ինչքերու տուրքը պէտք չէ գործադրուի մինչև որ Երես. Ժողովը չվաւերացնէ զայն։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷ կը տեղեկացնեն թէ, վերջին տեղատարափները, երկրագործութեան շատ նպաստաւոր եղած է։ Կը յուսացուի որ ձմեռուան բերքը այս տարի առատ պիտի ըլլայ։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ-ԴՈՒՌԸ Իզմիրի և բոլոր կուսակալութեանց շրջաբերական մը ղրկելով խորհուրդ կուտայ որ խիստ հետապնդում կատարուի աւազակներու դէմ և կարգապահութեան և անդորրութեան հոգ տարուի։

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԷՆ Իզմիր հասած է քաղաքիս պուլվարի ընկերութեան տնօրէն Էմիրլէր Հաճիսի Րէֆիք պէյ։

ՊՈԼՍԷՆ եկած հրամանի մը վրայ, կուսակալութիւնը երկրագործներու համար մասնախումբ կազմած է։ Այդ յանձնախումբը կ'բաղկանայ 3 անդամներէ և գաւառի երկրագործներուն պիտի ղրկէ զանազան երկրագործական մեքենաներ որոնք մաքսատան մթերանոցներուն մէջ կ'պահուէին և որոնք յատկացուած էին մշակներու։

ԵՐԷԿ իրիկուան ժամը 4ին միջոցները Մեղալէզ Տօվէրնէզի մէջ հետաքրքրական դէպք մը պատահեցաւ Հելլէն ոստիկանները յանկարծ կանգնելու հրաման տուին երկու փէսաւոր մարդոց, որոնք կ'անցնէին նոյն պահուն իրենց առջևէն։ Անոնցմէ մին բեռնակիր մըն էր և կը կրէր մեծկակ ծրար մը։ Անոնք չլսել ձևացնելով կը շարունակեն իրենց ճամբան։

Ոստիկանները, այն ատեն անմիջապէս կը ձերբակալեն զանոնք և ծրարը կ'առնեն անոնց ձեռքէն, ծրարը կը բանան. նախ կը նշմարուի ճերմակեղէններ, վերցունելով երևան կը հանեն զանազան զէնքեր։ Երկու փէսաւոր մարդիկը, որ Թուրք կը կարծուին անմիջապէս պահականոց տարուած են։

Ազգային Անցուդարձ

— Երկու ամիս առաջ, Համաժողովին՝ Համաձայնական պետերու հեռագիր-բողոք մը ղրկուած էր գաւառի Հայոց կացութեան մասին և պատճէն մըն ալ ղրկուած էր Պօղոս Նուպարի, որ հետեւեալ պատասխանը ղրկած է Տեղապահ Հօր.

Գերապատիւ Հայր.

Ստացայ Համաձայնական Տէրութեանց ուղղուած կոչին պատճէնը, որ եղած էր Իզմիրի երեք հայ յարանուանութեանց համայնապետներուն կողմէ։

Այս խնդրով, Ազգ. պատուիրակութիւնը երկար ատենէ ի վեր մտահոգուած է և շատ անգամներ Համաժողովին ուշադրութիւնն հրաւիրած է այս կէտին վրայ, որպէս զի մեր եղբայրներուն սպառնացող ծանր վտանգները հեռացուին։

Ձեր հաղորդագրութեան համար շնորհակալութիւն յայտնելով, Գեր. Հայր, կը խնդրեմ որ ընդունիք ամենախորին զգացումներուս հաւաստիքը։

Նախագահ՝

15 Հոկտ. 1919 ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ

Բարիզ

— Երէկ, Տեղապահ Հայրն Գեր. Խրիսոսթոմոսի հետ այցելած են Բարձր-Գոմիսէր Պ. Ստերգիատէսի։ Յետոյ միասին այցելած են Պայրագլըի Թունայ նոր բացուած որբանոցը Եահեա փաշայի շէնքին մէջ. Պտտած են շէնքին բոլոր մասերը, ուր այժմ կը պատսպարուին 200 ի չափ յոյն որբեր։

Երէկ Տեղապահ Հայրը այցելութիւն տուած է անգլիական հիւպատոս և բարձր քոմիսէր Մր. Մորկընի։

— «Էնտէքսանտանի մէջ կը կարդանք հետեւեալը.— Հայկական թերթերու տուած տեղեկութեանց համեմատ, հելլէն կամաւորներ արձանագրուելով հայկական բանակին մէջ մեծ հերոսութեամբ մը կը կռուին աւազակախումբերուն դէմ, որոնք արգիլել կուզեն այնքան տառապած ազգի մը ազատագրութիւնը։

— Երկուշաբթի օր Իտալէի ժողովին ներկայ գտնուած է Տեղապահ Հայրը։

— Յառաջիկայ կիրակի օր Սպլանտիտ Բալասի հանդիսութեանց սրահին մէջ տեղի կունենայ ծանօթ թէնոր Պ. Սպատ Ասատուրեանի երգահանդէսը։ Պ. Ասատուրեանի գովեստ ընել չենք ուզեր, սակայն իր համբաւը իրմէ առաջ հասած է Իզմիր և որպէսզի մեր ընթերցողներն և քաղաքիս արուեստասէր հասարակութիւնն լիուլի գաղափար մը կազմէ, մեր վաղուան թիւով պիտի հրատարակենք ասկից առաջ Կ. Պոլսոյ մէջ իր սարքած երգահանդէսներու մասին հայ և օտար թերթերու գրածները։

ՀԵԼԼԷՆ ՊԱՐԵՆԱՒՈՐՄԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՄԲԻՆ

Իզմիրի հելլէն պարենաւորման յանձնախումբը հետեւեալը կը ծանուցանէ։

Զօրանոցին հացի պատրաստութիւնը նորէն նուազուրդի դրուած է, ամսոյս 15(26ին չորեքշաբթի օր ժամ 11—12։

Անոնք որ կուզեն մասնակցիլ նուազուրդին պայմաններուն վրայ կրնան տեղեկութիւն առնել յանձնախումբին գրասենեակները ներկայանալով։

Հաղորդակ՝ Ս. ԹԷԹԷՄՊԻԼԻՍ

GLAXO FOOD

Կովու կաթ փոշիացած սթէրիլիզէ կատարեալ սնունդ տղայոց ծծերու

հիւանդկախներու

ապաքինողներու

Ընդունուած մեծ Բրիտանիոյ հիւանդանոցներուն մէջ:

Յանձնարարուած Անգլիական բոլոր բժշկական մարմիններու կողմէ:

Ընդհանուր Մթերանոց.—

ՏՐՕԿԸՐԻ ՍԱՆԹՐԱԼ Տ'ՕՐԻԱՆ ԼԹՏ.

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
Հ. Ա. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Իզմիր

Ա.— Միութեան կեդրոնատեղին հաստատուած է Ալյանճաքի փողոց, թիւ 10 (Մէզարլըք ... մօտ) ուր պէտք է դիմել ամէն անոնք որ դրամական կամ բարոյական ... յարաբերութիւն հաստատել։ Եւ կամ Ֆրանկաց թաղ թիւ 132։

Բ.— Միութիւնս իր ծրագրին և յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն ձեռնարկած ըլլալով պատրաստել Իզմիրի շրջակայից արուեստաւորներու ամբողջական վիճակացոյցը, ի մասնաւորի կը խնդրէ քաղաքիս և թեմիս բնակող բոլոր մասնագէտ, ազատ արուեստաւոր, արհեստաւոր ու գործաւոր դասակարգներէն, միութեան անդամ կամ ոչ, որ հաճին անյապաղ յղել մեզ իրենց անունը, մականունը, հասցէն, ծննդավայրը, արհեստը, տարիքը և ամուսնացած ըլլալը կամ ոչ։

Ամէն անոնք որ այս հրաւէրին փութով պիտի պատասխանեն, համոզուած ըլլան թէ գնահատելի ծառայութիւն մը մատուցած պիտի լինին հայրենի վերաշինութեան կենսական գործին նկատմամբ։

Գ.— Միութիւնս, ամէն ատեն որ իրեն դիմում ըլլայ ի վիճակի է տրամադրելու ամէն տեսակ գործաւոր, արհեստապետ մասնագէտ եւն։ Կը կատարէ քոնսիւլթասիոններ և կը պատրաստէ ծրագիրներ ճարտարարուեստի զանազան հարցերու շուրջ, միութեան անդամներէն ձեռնհաս մասնագէտներու միջոցաւ։

Դ.— Կը հրաւիրուին աշխատանք չունեցող գործաւորները գալ անյապաղ և արձանագրուիլ միութեան կեդրոնատեղին։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ

Միսաքեան վարժարանի մէջ տեղի ունեցող Անգլիերէն և Ֆրանսերէնի գիշերային դասախօսութեանց արձանագրուիլ փափաքողք պէտք է դիմեն մինչև ամսոյն վերջ և ասիկա նոր և բացառիկ դիւրութիւն մըն է որ կ'ընծայուի, որովհետև նախնական դասաւանդութիւնները սկսած և քանիցս կրկնուած ըլլալուն համար այդ թուականէն վերջ նորերու արձանագրութիւնը պիտի անտեսուի նկատելով որ իրենց պատճառաւ յառաջդիմողներ տուժել կ'ատիպուին։

Ուսուցիչներն են.

Ֆրանսերէնի, Պ. Օննիկ Թաղէոսեան, Անկլօ—[illegible] դրութեամբ։ Անգլիերէնի, Պ. Տէյվիտ Միզուրա Մէթոտ Պէրլից։

Պայման.— Ամսական մէկ լիրայ Ս. ճիւղին և յաջորդներու կէսական լիրայ օսմ.։

ԵՐԻՏ. ԳԻՇ. ԴԱՍԸՆԹՑ.

Յանձնախումբ

ՀԵԼԼԷՆ ՊԱՐԵՆԱՒՈՐՄԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԷՆ.—

Իզմիրի Հելլէն պարենաւորման յանձնախումբը հետեւեալը կը ծանուցանէ.—

Բանակին ճերմակեղէններու լուացքը նուազուրդի դրուած է ամսոյս 15(28ին, հինգշաբթի օր ժամը 11—12 (Կ. Ա.)։

Անոնք որ կուզեն մասնակցիլ նուազուրդին պայմաններու մասին կրնան տեղեկութիւն առնել մեր գրասենեակները դիմելով։

Հաղորդակ՝ ԹԷԹԷՄՊԻԼԻՍ

ՀԵԼՎԷՑԻԱ

ՀՐԴԵՀԻ ՁՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաստատուած 1861ին

Անմիջական հատուցում վնասուց և Նպաստաւոր պայմաններ

Ընդհ. Ներկայացուցիչ Իզմիր

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

28 Հոկտեմբեր 1919

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ֆրանսական և Իտալական մամուլը վերջին օրերս կ'զբաղին Արեւելեան հարցով։ Խորհուրդ կուտան Համաժողովին, Պուլկարիոյ հետ հաշտութիւն կնքուելէ անմիջապէս յետոյ ձեռք առնել Թուրքիոյ հարցը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

Անգլիական կառավարութիւնը նպաստաւոր ելք մը կը փնտռէ Արեւելեան հարցին լուծման առթիւ։

ՍԱԼԻՀ ՓԱՇԱ

Սալիհ փաշայի վերադարձի մասին շրջած լուրերն կանխահաս են, անոր վերադարձի ճշգրիտ թուականը ծանօթ չէ թէեւ ըսած է, սակայն ուրիշ հեռագիր մը կը հաստատէ անոր վերադարձած ըլլալը։

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԵՄԱԼ

Տամատ Ֆէրիտ փաշայի վարչապետութեան ատեն Մուսթաֆա Քեմալի փաշայութեան տիտղոսը ջնջուած էր, այժմ իր տիտղոսին և պաշտօնին մէջ կը վերահաստատուի։

ԱՀՄԷՏ ՐԻԶԱ

Ահմէտ Րիզա պէյ, որ այժմ Իտալիա կը գտնուի, Ֆէրիտ փաշայի ատեն Ծերակոյտի նախագահութենէն հեռացուած էր, մօտերս կրկին իր պաշտօնին մէջ հաստատուելուն հաւանականութիւն կ'երեւի։

ՀԱՐՊԸՐՏ Ի ԲԱՐԻԶ

Զօր. Հարպըրտ և իր սպայակոյտը Բարիզ հասած են։ Կը կարծուի թէ քննիչ յանձնաժողովը երկու խումբի բաժնուած ըլլայ։ Զինուորական մասը համակարծիք չըլլայ յանձնառութիւն ստանձնման, իսկ ոչ-զինուորականներն ընդհակառակն ստանձնման կողմնակից ըլլան։

ԶՕՐ. ՀԱՐՊԸՐՏ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

Զօր. Հարպըրտ Համաժողովին հետ տեսակցելէ յետոյ պիտի մեկնի իր սպայակոյտով Ամերիկա իր տեղեկագիրը յանձնելու նաեւ Մր. Ուիլսընի։

ԼՕՅՏ ՃՕՐՃԻ ՃԱՌԸ

Շէֆիլտի մէջ Լօյտ Ճօրճ արտասանած է ճառ մը, ուր տնտեսական և ելեւմտ. հարցերու վրայ խօսելէ յետոյ, արտաքին քաղաքականութեան վրայ հետեւեալը ըսած է.— Թուրքիոյ հետ կնքուելիք դաշնագրին յապաղման մէջ պէտք է նկատի ունենալ թէ՝ չէ կարելի Թուրք կայսրութեան ճակատագիրն կարգադրել, առանց տեղեակ ըլլալու թէ Մ.-Նահանգներն պատրաստակամութիւն ունի՞ն քաղաքակրթութեան բեռին մէջ մաս մը ստանձնելու, Ամերիկայէն դուրս, Նախախնամութիւնն մեր ցեղին վստահած է պաշտօն մը որ մենք աշխարհի զանազան մասերուն մէջ ի գործ կը դնենք և կը խնդրենք մեր օրինակից Ամերիկացիներէն, մեզի միանալ, այս աշխատութեան մէջ բաժին մը ստանձնելու։ Եթէ չընեն, կ'անգիտանամ ինչ որ պիտի պատահի Թուրք կայսրութեան զանազան մասերուն մէջ։ Բազմաթիւ են անոնք, որոնք ապրած ըլլալով բռնապետական րէժիմի մը տակ, դարերու ընթացքին մէջ, սոսկումէ կը դողան այս վայրկեանիս և իրենց ձեռքերն կ'երկարեն դէպի Ամերիկա անոր հայցելով օգնութեան հասնիլ և զիրենք պաշտպանել։ Կը յուսամ որ այս կոչը լսելի պիտի ըլլայ։

ՈՒԻԼՍԸՆԻ ՎԻՃԱԿԸ

Մր. Ուիլսընի առողջական վիճակը լաւ է։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Պուլկարիոյ կողմէ Համաժողովին յանձնուած առաջարկներուն պատասխանըն շաբաթէ մը պիտի տրուի ու վերջնական։

ԼԷՆԻՆ ՎԻՐԱՒՈՐ

Լէնինի դէմ Պոլշեւիքներու կողմէ մահափորձ մը կատարուած է և յիշեալը իր [illegible] վիրաւորուած է։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍՈՒՐԻԱ

Լոնտոնէ կը տեղեկացնեն թէ՝ Սուրիոյ ապագայ վարչութեան մասին Բրիտանական կառավարութիւնն տրամադիր կ'երեւի Ֆրանսան իբրև յանձնակատար ճանչնալու։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՈՉ-ԻՍԼԱՄՔ

Օսմ. խորհրդարանի ընտրութեանց չմասնակցելու համար Պատրիարքարաններու որոշման վրայ, կառավարութիւնը կը մտադրէր հայ, յոյն և հրեայ մամուլի միջոցաւ հրաւիրել այդ հասարակութիւններն մասնակցելու ընտրութեանց, սակայն իր որոշումն չգործադրեց, Պոլսոյ «Թասվիր» թերթի թղթակցին այն յայտարարութեան վրայ թէ՝ այդ թերթերն չպիտի հրատարակեն այդ կոչը։

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Համաժողովոյ Բարձր. Խորհուրդը նիստ մը ունեցած է Մ. Քլէմանսոյի նախագահութեան տակ և խորհրդակցած է Թուրքիոյ հարցին վրայ։

ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

«Թայմզ» կը ծանուցանէ թէ Գերմանիա և Աւստրիա որոշած են ներկայացուցիչներ ղրկել Ուաշինկթընի մէջ գումարուելիք Համազգային աշխատութեան համաժողովին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՏՈՒԳԱՆՔ

Գերմանիոյ կողմէ Ֆրանսայի վճարուելիք պատերազմական տուգանքն

ՎԵՐՋԱՊԷՍ

Հասան այնքան անուն հանած՝ անհամբերութեամբ սպասուած տիեզերահռչակ ԶԵՆԻԹ ժամացոյցները։

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ՝

ՎԱՀԱՆ ԶՄԻՒՌՆԱԿԷՍԵԱՆի

վաճառատունը ի Զուխա Պէզեսթէն, թիւ 13 — 15։

Ընդհանուր ներկայացուցիչ Իզմիրի, Գոնիայի, Պրուսայի, Ատանայի նահանգներուն եւ Արշիպեղագոսի կղզիոյ։

Կը ծախուին նաեւ ամեն շատ ժամացոյցներուն հով։

Տօքթ. Ս. ԳԱԼԹԱՔՃԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷ ՎԿԱՅՈՒԱԾ

ՍԻ ԲԱՐԻԶ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾԱԾ

Մանկաբարձ, կնախտաբոյժ, եւ ներքին հիւանդութեանց մասնագէտ

Ամէն առտու և միջին գրութեամբ դարմանում։ Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր իր բնակարանը. Հայոց Թաղ Բրէնթան արձարանին դիմացի փողոց թիւ 4։ Իսկ կէսօրէն վերջ ժամը 2—5 Զարեհ Շնորհալեանի և Մեսահանի դեղարաններ։

Աղքատաց՝ ձրի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը. Կ. Վ. 2—5 յիշեալ դեղարաններու մէջ

ՊՕՂՈՍ ՎԱԿԱՋԵԱՆ

ՆՇԱՆԱԳԻՐ (ԱՆՍԷՑՆ)

Ամէն տեսակ լեզուներով և ձեւերով

նաեւ ոսկեղէններու վրայ

Վաղուցմանէ այս վարպետը տասպրութեանէ հասած քաղաքս գործի սկսած է, թէ ճաշակաւոր և թէ աժան գիներով գոհացնելու պատրաստ յաճախորդներու։ Փափաքողք դիմեն Նուսուֆի բասած, Պ. Մաթիկեանի տպարանի ուր կը գտնուի։

ՑՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Պ.

Պատիւ ունինք ձեզ ծանուցանելու թէ, մենք գործակալ կարգուած ենք տեղւոյս հրապարակին վրայ՝

ԹՈՒՆԴ

ինքնաշարժ կառքերու ընդհ. ընկերութեան, իր հրամանին տակ գործելով և ի վճակի ենք կատարել մեզի ուղղուած ամէն յանձնարարութիւնք՝ փոխադրող – կառքերու, ամէն կարգի ինքնաշարժներու, մակոյկներու, երկրագործական մեքենաներու եւլն.։

Լիայոյս ըլլալով որ. մեզ պիտի պատուէք ձեր յանձնարարութիւններով, հաճեցէք ընդունիլ մեր յարգանաց հաւաստին։

ՈՐԴԻՔ ՋԱՆԱՐՏԻ- ԼԱՆՏԻ

ԱՌԺԱՄԵԱՅ ՀԱՍՑԷ՝

Լօֆալ Հօնիչէր, Մարիթիմա Իթալիանայի գրասենեակները։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կրակի դէմ.—

NATIONAL UNION SOCIETY LTD.

LONDON

CENTRAL INSURANCE CO. LTD.

LONDON

Ծովային.—

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY LTD.

LIVERPOOL

Դիմել մանրամասնութեանց համար.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Լ.ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1883ԻՆ

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպագրուին գրքեր, գրքոյկներ, տետրակներ, յայտարարութիւններ, ծարտանեկան հրաւիրագիրներ գեղեցկատեսներ ու ժահազդներ եւն.

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին նամակագլուխներ, պահարաններ, ծանուցագիրներ, ընկալագրեր, վերջապէս վաճառատան մը վերաբերեալ ամեն տեսակ տպագրական գործեր։

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին տեղեկագիրներ, երեկոյթներու նամակ-հրաւիրագրեր տոմսակներ եւ վերջապէս տպագրական արհեստին վերաբերեալ ամեն տեսակ գործեր։

Ամեն լեզուէ՝ ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ, ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՒ ՊԷՍՊԻՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՅՆԵՐՈՎ.

Մաքուր եւ խնամեալ գործ օրուան գիներու վրայ

Տպարանս բաց է առաւօտէ մինչեւ կէս գիշեր

խնդրանքներու համար

ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԿԱՆԽԻԿ

ԹԷՈՏՈՐՈՍ ԲՍԱԽՆՈՒՏԻՍ

ՋՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ԲԱՂՆԻՔՆԵՐ

Ջրաբուժութիւնը մարթը կը մաքրէ, արտաշնչութիւնը կը դիւրացնէ, արեան շրջանը կը փութացնէ և մարմնոյն անդամալոյծ մասերուն ոյժ և առողջութիւն կը պարգեւէ։

Լոգանք ծծմբային } բուժաթիզմի հմր.
» պարէզ }

տաք ու պաղ ցնցուղ կիներու և այրերու համար առողջութիւն է։

Բէշիքլիէ ճատէսի նոր փառան դէմ զլնտըք փողոց թիւ 18-32։

Հայոր Ֆրանք տուժելու պատրաստ է, եթէ հաստատել յաջողին թէ վնասակար է առողջութեան համար տաւշը։

ՕՆՆԻԿ Կ. ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ

Մանչէսթր, Լոնտոն

ՅԱՆՁՆ Կ'ԱՌՆԷ

Ա.— Անկլօ-Սաքսոն դրութեամբ վեց ամսուան մէջ ուսուցանել ֆրանսերէն խօսակցութիւն։

Բ.— Երեք ամսուան մէջ ֆրանսերէն առեւտրական թղթակցութիւն։

Կը խմբագրէ հայերէն և ֆրանսերէն նամակներ և խնդրագրեր։

Կը կատարէ գրաւոր փոխադարձ հարազատ թարգմանութիւններ հայ. ֆրանս. և թրք. լեզուներով։

Հասցէ, Այա Եօրկի Թաղ, Տիլպէր փողոց թիւ 18։

ԳՆԵԼ ԱՃԱՊԱՐԵՑԷՔ

ՄՕՐԿԷՆՌՕՈՒ

ԼԷՓՏԻՕՍ

ՕՆՆԻԿ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ (12)

ԱՆԿԼՕ-ՍԱՔՍՈՆ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Անկլօ-սաքսոն մանկապարտէզէն սկսեալ մինչեւ համալսարանները ուսանողներուն ձեռքերը բացառիկ գործունէութեան մէջ են։

Գտեր՞ք, գիրքէն բան մը ընդօրինակեր՞ք համար արդեօք.

— Ո՛չ, հազար անգամ ո՛չ.

Ըստ նորագոյն մանկավարժական լուսաբանութեանց, դասագիրքը գրիչը, տետրակը ուսանողին ձեռքին մէջ Ս. Գիրքի փառաւորին քունը խանգարող եօթը նիհար երինջներն են որոնք լափած են կլլուի իրենց եօթը պարարտ ընկերները։

Արդարեւ դասագիրքը կը լափէ իրական աշխարհը զոր պէտք էր առաջնորդել մանուկն ու պատանին, դէմ առ դէմ գնելու համար զանիկա հանքային, բուսաբանական ու կենդանաբանական գիտութեանց անսպառ աղբիւրին հետ։

Գրիչը կը լափէ վրձինը, մկրատը, փոխ գրուելու էին անոր այնքան ընդունակ մատները։

Տետրակը կը լափէ, կաւը, խուսագործը, թուղթը, թելը, թիթեղը, տախտակը, և այլ նիւթերը՝ որոնց վրայ կեդրոնանալու են առաւելապէս մանկական ու պատանեկան ստեղծագործիչ ուշն ու ճիգերը։

Անկլօ-սաքսոն մանկան ձեռքին ու մատներուն կը յանձնուի առաջին օրէն իսկ, ինչ որ արժանի է գրաւելու այդ արգիւնաբար անդամները, անոնց միջոցաւ ազդելու համար նիւթին վրայ, փոխելու, բարեփոխելու զայն և փոխադարձաբար, ազդուելու և բարեփոխուելու համար անկէ։

Սոսկ գիրքով, գրիչով ու տետրակով մտքին համար կ'ապահովուի մըշակոյթներէն ամենէն թերին ու միակողմանին, իսկ կամքը, ոեէ կերպով չազդուիր, չզօրանար անոնցմով։

Վրձինի, սղոցի, դուրի, և քիչ առաջ յիշուած գործիք ու նիւթերու գործածութեամբ կ'երաշխաւորուի մարդկային մտքի և մանաւանդ կամքին կարողութիւններէն ամբողջին ներդաշնակ զարգացումը։

Այսպէս ուրեմն անկլօ-սաքսոն վարժարաններու պաշտամունքին առարկայ ձեռական աշխատութեանց մտքի կարողութիւններէն ուշադրութիւնը, դիտելու, խորհելու, դատելու, կշռելու, երեւակայելու, յիշելու և յղանալու բնազդային հնարաւորութիւնները։

Նոյնքան հաւասարմութեամբ ու յաջողութեամբ կ'մշակելով կամքի ու նկարագրի տարրերէն նախաձեռնութիւնը, յարատեւութիւնը, վճռականութիւնը, համբերատարութիւնն. գործի սէրը և ստեղծագործ ոգին։

Լատինական և միջոցները՝ վերոյիշեալ մտային կարողութիւններէն յիշողութիւնը միայն կը շահագրգռեն, միւս իմացական շատ աւելի շահեկան կարողութիւնները ինչպէս նաեւ նկարագրի բարեմասնութիւնները ձգելով բոլորովին, անմարզ, անխնամ ու անմշակ։

Լատինականներու նախասիրութեանց առարկան, գիտցող, խորհող, գրող խօսող մարդն է.

Իսկ անկլօ-սաքսոններուն նախապատուութեան առարկան, ուզող, կրցող, գործող, ստեղծագործող ուղիղ մարդը։

Այս պատճառաւ իսկ, մտաւորականները չէ որ կը պակսին մեր մէջ, մենք անոնցմէ ունեցած ենք ըստ բաւականի, այն բանը՝ որուն կարօտը ին է, ամուր, յարատեւող կամքն է յծուած, ավնիւ սրտի և մշակեալ մտքի։

Մեր մտաւորականներէն ու արուեստագէտներէն շատերը բնորոշ նկարագրի աւագելի թերութիւնները իրականին մէջ ուրիշ բանի արդիւնք չեն եթէ ոչ, այն թերի, միակողմանի ու խիստ մակերեսային դաստիարակութեան՝ որուն առարկան եղած են անոնք իրենց մանկութեան և պատանութեան բաղդորոշ օրերուն։

Անկլօ-սաքսոն վարժարաններուն մէջ շնորհիւ կենսական աշխատութեանց արթնութեանց մէջ են տղուն բոլոր իմացական ու կամեցողական ոյժերը։

Մինչ կը չափէ ան կամ կը ձեւէ, կը կարէ կամ կը փակցնէ, կը յղկէ կամ կը գծէ բացառիկ կերպով կը մարզուին ու կը զօրանան իր դատելու, դիտելու, խորհելու, տրամաբանելու յիշելու և մանաւանդ նորանոր ձեւեր, նորանոր կարգադրութիւններ գտնելու և յղանալու կարողութիւնները։

(Շարունակելի)